

Som-hi tots dos

Cal saber que les formes ambdós i ambdues corresponen a les del castellà «ambos» i «ambas». (A «sendos» correspon sengles.) Cal recordar, també, que les formes abdós i abdues, usades encara algun cop per persones que han llegit amb assiduitat, però que tenen informació poc precisa, són uns arcaïsmes dels quals hom ha convingut de prescindir en la llengua moderna.

Ambdós i ambdues, que es poden usar com a adjectiu i com a pronom, són definits pel Diccionari Fabra per mitjà de termes sinònims: «Tots dos, totes dues; l'un i l'altre, l'una i l'altra». Tal com és normal en aquests casos, els termes usats com a definició són intercanviables, si més no en unes ocasions determinades, amb els termes que defineixen: Ambdós candidats eren amics meus i Tots dos candidats eren amics meus. S'ha de comunicar a ambdues i S'ha de comunicar a l'una i a l'altra.

Oracions com Ambdós tenien raó, Tots dos tenien raó i Els dos tenien raó són, a la pràctica, concurrents. Però cal tenir en compte, en primer lloc, que ambdós i ambdues són formes pròpies de la llengua escrita, gairebé exclusivament literàries, que no escauen en textos que vulguin tenir un to planer, com són els diàlegs de les obres narratives, i si a cops les hi trobem cal veure-hi, en general, la influència dels models del castellà. I en segon lloc, que hom convé de considerar més aviat poc correcta una frase com Els dos tenien raó. En conseqüència, de les tres oracions concurrents que hem indicat, la segona, Tots dos tenien raó, ens apareix com la més recomanable. D'altra banda, si es tracta de més de dos, els elements als quals ens referim, la possibilitat de recórrer a ambdós (o ambdues) desapareix del tot. Aleshores, doncs, resulta gairebé obligat, en oracions com les que exemplificàvem, d'anteposar l'indefinit tots (o totes) al numeral de què es tracta: Vindran totes tres. Tots cinc hi vam estar d'acord.

ALBERT JANE